DIE EDELE ORDE VAN DEN MOUTSTOCK

3 Maandelijks tijdschrift over de Hoegaarden en de Hoegaardse Biergilde en zijn activiteiten
Jaargang 10 – april – mei – juni 2025

Inhoud

1 Voorwoord
2Uitnodiging Teerfeest 4 mei 2025 start 11u15 met het aperitief
3 Gepersonaliseerde postzegels van Hoegaarden te Koop
4 Het mirakel van de Palmprocessie
5 100 Jaar Hougardia: 40 jaar geleden vernietigd door brand
6 Apostelen klaar voor Palmzondag
7 Tentoonstelling over 100 JAAR HOUGARDIA door Hoegaards Erfgoed
8 Oud jeneverdistilleertoestel van brouwerij Hougardia verhuist naar gemeentehuis

Verantwoordelijke uitgever
Jan Van Dender

HOEGAARDSE BIER -EN BROUWERSGILDE

Beste leden van de Hoegaardse Biergilde,

Traditiegetrouw houden we elk jaar in mei ons Jaarlijks Teerfeest, dit jaar is het niet anders.

Ons Teerfeest gaat dit jaar door op zondag 4 mei 2025 in restaurant Ma Façon Altenaken 11 te 3320 Hoegaarden. Op dit feest worden er 2 Borghers geïntroniseerd.

Heb je zin om mee te vieren? Op de volgend pagina vindt je alle info. Start is om 11u15 voor het aperitief. Dit in samenwerking met Brouwerij De Kluis uit Hoegaarden.

Leden die hun Jaarcijns nog niet hebben voldaan, dit kan nog altijd door 15€ per gezin over te schrijven op Rekening nummer BE63 2300 0202 6108 van “die edele orde van den moutstock”

We hopen in grote getale te mogen begroeten.

De Hoge Raad

Hoegaarden
Bierdorp

Beste,

Wij nodigen u van harte uit op ons jaarlijks teerfeest dat zal doorgaan op zondag 4 mei 2025 in het restaurant “Ma Façon” altenaken 11 3320 Hoegaarden.

Wij nodigen u uit vanaf 11u15 u voor het aperitief

Menu

Aperitief: hoegaarden rosé met hapjes

Carpaccio tonijn en wassabidressing
Of
Carpaccio runds en truffeldressing

Mi-cuit artisanale zalm
Of
Ballotin van hoevekipje

Met aardappelwafeltje/tomaatjes/broccolini en asperge

Cheesecake of chocomousse

koffie

Prijs: voor leden, in regel met hun bijdrage 2025, 60 euro per Persoon één familielid mag eveneens deelnemen aan dezelfde Prijs. Niet leden betalen 70 euro per persoon.
Het hoegaards witbier wordt op dit teerfeest geschonken door brouwerij “De Kluis” uit Hoegaarden

Inschrijven en betaling voor 28 april 2025 op rekening nummer be63 2300 0202 6108 van “die edele orde van den moutstock” met Vermelding Teerfeest 2025.

Gelieve uw keuze van het voorgerecht en het hoofdgerecht door te geven op uw inschrijvingsformulier. Vis of Vlees

Tijdens dit teerfeest huldigen wij Een aantal leden in de hoegaardse biergilde tot borgher van hoegaarden. er is ook een tentoonstelling met de opstartdocumenten van de hoegaardse biergilde.

Wij Hopen jullie in grote getale te mogen ontvangen

Namens de hoge raad van de hoegaardse biergilde “die edele orde van den moutstock”

Bram Struyven
Grootkanselier

GEPERSONALISEERDE POSTZEGELS VAN HOEGAARDEN TE KOOP

HOEGAARDEN – Leuk nieuws voor de Hoegaardiers. Voortaan kunnen ze hun brieven en postkaarten voorzien van gepersonaliseerde Hoegaarden postzegels. Deze zijn vanaf woensdag 22 januari te koop in het Toeristische Infopunt. Voor vijf postzegels telt men 10 euro neer. Op elke postzegel krijg je wel een andere foto uit Hoegaarden zoals op de foto: het park met de Sint-Gorgoniuskerk, de Pallox in het veld langs de gravelroute, de Sint-Catharinakapel in Hauthem, het kasteel en tevens Sint-Janscollegevan Meldert en de Sint-Niklaaskerk van Outgaarden. – HCH

De postzegels © gem. Hoegaarden

HET MIRAKEL VAN DE PALMPROCESSIE: REGEN OF GEEN REGEN ? BINNEN OF BUITEN?

HOEGAARDEN – Het heeft geen haar gescheeld of de 392ste palmommegang – die twee van de coronajaren worden niet meegerekend – zou zich binnen in de kerk afgespeeld hebben door het regenweer. Het was al van 2013 geleden dat een palmommegang niet buiten kon. Het was ook een grote tegenslag, dat na een paar weken goed weer uitgerekend op Palmzondag de hemelsluizen open gingen. In de kerk was de beslissing al aangekondigd: de Palmprocessie zou in de kerk gebeuren. Tot plots iemand de Mombaarvader kwam influisteren dat het opgehouden had met regenen. Hij ging buiten kijken, kwam binnen en stak zijn vinger op. De processie kon buiten plaats vinden. Applaus en gejuich alom.

Toen de apostelen met het Christusbeeld gezeten op een ezel de kerk binnenkwamen was de kans heel klein op een buitenprocessie. Ze waren immers nat, van hun verplaatsing van de pastorie tot aan de kerk. Dit ontlokte bij apostel Andreas volgende reactie: “Deze keer gaan we niet alleen binnen nat zijn, maar ook buiten”, doelend op pater Nepo die kwistig met wijwater sprenkelt.

Na het binnenkomen van de apostelen werden de palmtakken, in het Hoegaards pallemaai genoemd, gewijd. Deze vinden overal hun plaats in elk huis en herinneren aan de lijdensweg van Jezus. Ondertussen was de mombaarvader André Stockmans buiten gaan kijken en had beslist dat de processie niet zou uitgaan. Dit werd aangekondigd en ontgoocheling was overal op de gezichten te lezen.

Alles klaar in de kerk voor binnenprocessie

De apostelen komen met de palmezel de kerk binnen

Ontgoocheling in de kerk omdat de processie niet zou uitgaan

Uiteindelijk toch buitenprocessie

Dan werd de noodprocedure uitgelegd, een processie in de kerk, waarbij het Christusbeeld en de apostelen driemaal rondgaan in de kerk. Ondertussen werd ook nog mombaarvader André Stockmans gehuldigd omdat hij nu 50 jaar apostel is. Hij is de langste in dienst bij het Genootschap van de XII Apostelen en is zo de mombaarvader, of leider van de apostelen. Hij kreeg hiervoor een medaille.

Alles was klaar voor een processie in de kerk, toen één van de verantwoordelijken van de muzikanten aan de mombaarvader kwam influisteren dat het opgehouden had met regenen. De mombaarvader ging buiten kijken, kwam weer binnen en gaf zijn fiat. Dit werd onthaald op applaus en de processie kon beginnen. Op een paar druppeltjes na hield de palmommegang het droog. Daarna kon de kermis beginnen en konden de kinderen beginnen met de verkoop van hun pallemaai. – HCH

100 JAAR HOUGARDIA: HET GEBOUW WERD 40 JAAR GELEDEN VERNIETIGD DOOR EEN BRAND

HOEGAARDEN – Bij gelegenheid van Palmzondag wordt er steeds uitgepakt met een tentoonstelling. Hoegaards Erfgoed vzw pakt dit jaar uit met de tentoonstelling ‘Honderd jaar Hougardia’ in de Grand Cruzaal. De vernissage van deze tentoonstelling vindt plaats op vrijdag 11 april. Op zaterdag is er gelegenheid tot groepsbezoeken, met medewerking van de Hoegaardse Greeters. De tentoonstelling is de hele dag open op Palmzondag 13 april. De Hougardia stond in de Stoopkensstraat in Hoegaarden, maar werd in 1985 vernietigd door brand. De Hougardia was op dat ogenblik al brouwerij de Kluis.

Lees verder onder de foto’s

Tijdens de brand in 1985
© Christian Hennuy

De Hougardia in betere tijden

Hoegaards Erfgoed vzw geeft in Alpaidis 238/1 van februari 2025, kort de geschiedenis van Hougardia. ‘In 1925 werd de stokerij Hougardia officieel opgericht, in de schoot van de familie Loriers. Dat jaar bouwde aannemer Michel het gebouw aan de Stoopkensstraat. Dat complex, met eigen bronnen, is ten dele bewaard gebleven binnen de huidige brouwerij de Kluis van ABInBev. In 1979 was de initiële werking stilgevallen. Tot dan waren jenever, likeuren, limonades en bronwater her en der verspreid geraakt, ook onder andere namen. In 1975 werd de vijftigste verjaardag nog gevierd, in de bijgebouwen, de latere Massamarkt, met een esdoornlikeur *Limoillou*.’

VAL VIRGINAL

‘De NV Hougardia opereerde onder verschillende namen: distillerie Hougardia, distillerie La Gerbe d’Or, distillerie La Toison d’Or, distillerie La Vieille Auberge. Die laatste naam werd gebruikt voor producten die geleverd werden aan de winkelketen Végé. In het assortiment zaten ook whisky, andere sterke dranken, port en wijnen. Gerbor, Triple Sec, Oranjebitter, … hoorden in elke woonkamer. De bekendste, Val Virginal, wordt nu nog verdeeld door ’t Nieuwhuys.’

‘Op de tentoonstelling bieden vitrines een overzicht van de producten van Hougardia. Een afdeling belicht de jaren voor 1925 met de opeenvolgende brouwerijen Loriers. En aan het eind vloeit het verhaal over in dat van brouwerij de Kluis, vermits Pierre Celis de gebouwen kocht. Ze werden in 1985 vernietigd door een brand. Momenteel is op de site de brouwerij van ABInBev gevestigd’, aldus Alpaidis. – HCH

APOSTELEN KLAAR VOOR PALMZONDAG: ER KOMT EEN TRAILER AAN

HOEGAARDEN – Op zondag 13 april is het weer groot feest in Hoegaarden met de Palmzondagommegang, het Genootschap van de XII Apostelen voorop. En daar rond nog heel wat festiviteiten. De apostelen stappen in de ommegang op Palmzondag, en komen ook op Witte Donderdag 17 april naar de kerk voor de voetwassing. Het apostelgenootschap bereidt deze Hoegaardse hoogdag goed voor. Sven Stiers kwam op de idee om een trailer voor Palmzondag te maken, om dit feest nog meer in de aandacht te brengen, want voor veel Hoegaardiers is dit een hoogdag.

De kledij van de apostelen werd opgehangen in de voetbalvestiaires

Sven Stiers aan het werk

De kledij van de apostelen werd opgehangen in de vestiaire van de nieuwe voetbalkantine van Sporting Out-Hoegaarden. Daar werd alles uitgestald en Sven maakte de foto's. Er werd zelfs een umbrakel op de middenstip van het terrein gelegd. Een umbrakel is het mysterieuze plaatje dat elke apostel op zijn hoofd draagt. Er wordt wel eens gezegd dat dit met een plug in het hoofd van de apostel wordt bevestigd, maar niemand weer hoe het echt gebeurt. Nu is het wachten op de trailer.

DRUKKE DAG

Het Genootschap van de XII apostelen is de oudste vereniging van Hoegaarden. In 1631 werden de statuten van het Genootschap opgesteld en zij zijn de ruggengraat van de Palmommegang. Om apostel te worden moet men in Hoegaarden aan enkele voorwaarden voldoen: zoon, schoonzoon, of kleinzoon van een apostel zijn. Dit eerste criterium heeft altijd voorrang. Indien er geen zonen of schoonzonen voorhanden zijn: iets betekenen voor de geloofsgemeenschap in Hoegaarden.

De apostelen met umbrakel stappen voorop in de processie, geleid door Mombaarvader André Stockmans. Terwijl de kinderen de 'pallemaaj' van huis tot huis verkopen, gaan zij ontbijten, daarna een paar cafés doen, en daarna 'kop in 't zuur' eten. Vervolgens bergen ze de palmezel op en gaan ze bidden voor hun overleden leden. Om 17 uur moet elke apostel een kelk met wijn ledigen, en daarna is er het laatste avondmaal. Er wordt uiteraard ook geuze gedronken, een traditie die werd ingevoerd door wijlen pastoor-deken Pieter Vanderhasselt, die afkomstig was uit een brouwersfamilie. – HCH

TENTOONSTELLING OVER 100 JAAR HOUGARDIA DOOR HOEGAARDS ERFGOED

HOEGAARDEN – Hoegaards Erfgoed vzw organiseerde al een voordracht over de brouwers van de middeleeuwen tot Loriers, en thans in het palmzondagweekend komt de grote tentoonstelling '100 jaar Hougardia' aan bod. Daarmee wordt de officiële stichting van likeurstokerij/limonadefabriek Hougardia in 1925 herdacht. Tegelijk wordt het andere bedrijf van de stichtende familie Loriers belicht. De Hougardia, aan de Stoopkensstraat, is nadien aangekocht door brouwer Pierre Celis en herbergt nu de Hoegaardse brouwerij van ABInbev. De gebouwen van Loriers, op het kruispunt Stoopkenstraat/Loriersstraat, zijn omgevormd tot een wooncomplex.

Hoegaards Erfgoed verzorgt ook de Palmzondagtentoonstelling in het gemeentehuis. Het thema: "Honderd jaar Hougardia", voorzien van een inleidend deel over de brouwers Loriers en de voortzetting door brouwer Pierre Celis. Deze laatste werd net honderd jaar geleden geboren. De tentoonstelling is gratis te bezoeken op zondag 13 april van 10 tot 18 uur.
Op zaterdag 12 april, om 14uur, starten de Greeters hun "Start to Hoegaarden" op de tentoonstelling, gevolgd door een rondleiding langs de oude en huidige brouwerijen in de dorpskom, met een proevertje erbij. Met de medewerking van het lokaal bestuur Hoegaarden.
Hoegaards Erfgoed kondigt, naar aanleiding van deze evenementen, de publicatie aan van een volledige catalogus van producten en merken van zowel brouwers als jenever- en likeurfabrikanten. – HCH

Oud jeneverdistilleertoestel van brouwerij Hougardia verhuist naar gemeentehuis: "Laatste overblijfsel van drankenindustrie in Hoegaarden"

Die Alambiek maakt licht in het hoofd maar is zelf wel erg zwaar.Foto: Vanessa Dekeyser
In het gemeentehuis van Hoegaarden staat voortaan een alambiek, een apparaat waarmee 100 jaar geleden jenever werd gestookt. De alambiek is afkomstig van de oude jeneverstokerij Hougardia, die jarenlang in Hoegaarden gevestigd was. Het dorp is vooral bekend voor zijn brouwerij van het witbier. Maar dit voorwerp doet eraan herinneren dat er in Hoegaarden ook een jeneverstokerij en een limonadefabriek was.
"De verhuis van de alambiek was een hele klus, want de distilleerketel weegt zo'n 100 kilo", zegt erfgoedkenner Raymond Billen. "Die toestel is vermoedelijk uit de 1e periode in de Hougardia, dus uit 1925. De ketel heeft minstens vijftig jaar gefunctioneerd en is na de sluiting van Hougardia door de familie Vanoppen in bruikleen gegeven aan de heemkundige kring."
Na de opheffing van het museum van de heemkundige kring verhuisde de alambiek naar het Kapittelhuys en werd dan uitgeleend aan Jan en Mieke van de huidige taverne ‘t Nieuwhuys, die zelf experimenteren met stoken en brouwen. Zij hebben het toestel bij hen opgesteld, het opnieuw laten verzegelen door de dienst accijnzen en in gebruik genomen voor het stoken van hun eigen alcohol", aldus Billen.

In Hoegaarden werd niet alleen "Witte" gebrouwen maar ook jenever met dit toestel.Foto: Vanessa Dekeyser

Hougardia was een limonadefabriek en stokerij van sterke dranken. De familie Loriers verhuisde de productie van alle dranken die geen bier waren van Brouwerij Loriers naar de Hougardia. In 1978 kocht Pierre Celis de gebouwen en vestigde hij er brouwerij De Kluis. In 1985 verwoestte een brand grote delen van de brouwerij en werd ze door het huidige AB Inbev overgenomen.

Met behulp van een vorkheftruck, een grote bestelwagen, vele helpende handen en een lift kon de ketel uiteindelijk op de tweede verdieping van het gemeentehuis geraken. “Het is het enige grote object van de drankenindustrie in Hoegaarden dat nog overblijft”, zegt Raymond Billen.

Op zondag 13 april loopt een bijzondere expo rond 100 jaar Hougardia om de officiële stichting van de likeurstokerij en limonadefabriek in Hoegaarden te herdenken.